

Avslutning av greve Bertil Bernadotte
2018-06-11 – Mauritzbergs slott

Ers Excellens och bästa seminariedeltagare,

Det har skrivits många böcker om min far som handlar om insatserna med de vita bussarna under krigets slut skedde. Han skrev också själv om insatsen i sin bok Slutet som utkom under stor tidspress i juni 1945, sex veckor efter freden.

Men han skrev samtidigt ett bortglömt bidrag till en numera okänd bok. Den färdigställdes parallellt med boken Slutet, men utgavs först i september 1945 efter en överenskommelse med dåvarande utrikesminister Östen Undén. Han ville inte att den skulle utkomma före regeringens så kallade vitböcker om Sveriges agerande under andra världskriget.

Den okända, men mycket intressanta boken, som jag syftar på utkom samtidigt i Sverige och Norge. Den heter i den svenska upplagan Grannar emellan och den norska har titeln Frändefolk. Boken är sammanställd av Bertil Kugelberg och Joakim Ihlen. Båda två var starkt engagerade i Svenska Norgehjälpen och för ett fritt Norge. De blev också efter kriget tongivande personer i Svensk-norska samarbetsfonden, en av dagens arrangörer.

I boken framhåller min far Röda Korsets stora insats för att räddningsaktionen med de vita bussarna lyckades. Härtill alla frivilliga som ställde upp under aktionen. I detta sammanhang är det också passande att nämna den norske diplomaten Christian Ditleff. I boken framhåller min far att det var Ditleff som gav honom en av "de avgörande impulserna till företaget", det vill säga räddningsaktionen.

Jag nämner detta dels för att framhålls att min far var mån om att lyfta fram alla som bidrog till räddningsaktionen, att den var ett stort lagarbete, dels för att påminna att det är med gemensamma krafter, stora som små, som vi även idag kan arbeta för humanitära insatser. Ordstävets "Ingen kan göra allt, men många kan göra något" är fortsatt angeläget.

Min far avslutar sitt bidrag till boken Grannar emellan enligt följande:

"För oss svenskar, som haft förmånen att undgå krigets förödelse och som ej haft anförvanter i koncentrationsläger under kriget, har det varit en särskilt stor glädje att kunna göra någonting för våra brödrarfolk. Alla som ha deltagit i Svenska Röda Korsets hjälpexpedition i Tyskland hava fått se mycket elände och lidanden, men fingo också tillfälle att se många lyckliga människor sedan hjälpinsatsen slutförts. Att se dessa lyckliga människor har för oss varit tillräcklig belöning för det arbete som vi tilläts göra bland en del av dem som lidit i Tysklands koncentrationsläger".

Min fars slutord ger oss svenskar en påminnelse om hur förskonade vi var från kriget. I Sverige har vi inga stora krigskyrkogårdar, inga hjältegravar, inga splittrade familjer från flykten av kriget, allt detta som vi har hört under dagens seminarium.

Detta tål att påminnas om än idag för oss svenskar. Vi bör ha en ödmjuk inställning för andra som har berörts av krigets fasor, såväl om det gäller under andra världskriget som i dagens konflikter utanför vårt närområde. Att medverka med en hjälpsam hand och se mottagarens uppskattning som en belöning, är centralt för att vara en människa. När vi gör andra lyckliga blir vi själva lyckliga. Låt därför de humanitära insatserna 1945 leva vidare för att inspirera kommande generationer i framtida kriser.

DETTA DOKUMENT ÄR HÄMTAT FRÅN WWW.NORGESTACK.SE/MAURITZBERG